

Ewa Stawicka

"Modernizacja i reforma prawa konkurencji w Unii Europejskiej" (pod auspicjami Sekcji Prawa UE Międzynarodowej Unii Adwokatów), Barcelona 9 kwietnia 2002 r.

Palestra 46/7-8(535-536), 164-165

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Modernizacja i reforma prawa konkurencji w Unii Europejskiej” (pod auspicjami Sekcji Prawa UE Międzynarodowej Unii Adwokatów) Barcelona, 9 kwietnia 2002 r.

Ekonomiczne aspekty procesu integracji europejskiej mają swoje czułe punkty. Jednym z nich są bez wątpienia wszelkie kwestie związane z fuzjami przedsiębiorstw i rodzące się w ich wyniku problemy koncentracji i zagrożenia swobody konkurencji. Orzecznictwo dwu Trybunałów: luksemburskiego i strasburskiego zgodnie wskazuje na jeszcze jeden punkt widzenia owych procesów: jest nim ochrona praw konsumenta, postrzegana w niektórych sytuacjach równocześnie jako ochrona podstawowych praw i wolności ludzkich. Ten ostatni punkt widzenia przyjmuje za podstawę nieograniczoną swobodę wyboru dla potencjalnego nabywcy.

Umiędzynarodowienie kapitału przekłada się w sposób oczywisty na potrzebę uregulowania procesów koncentracji przedsiębiorstw w prawie unijnym. Obecnie Komisja Europejska dysponuje już dokumentem zawierającym różne opcje całościowego uregulowania prawa konkurencji w Unii. Niektórzy spośród konsultantów owego dokumentu byli uczestnikami spotkania przygotowanego przez Sekcję Prawa UE działającą w ramach Międzynarodowej Unii Adwokatów. Spotkanie, nazwane „okrągłostołowym” dla zaznaczenia odformalizowanego charakteru dyskusji, zostało zorganizowane przez prezesa owej sekcji, belgijskiego adwokata Pierre’a Kirch’a, przy współudziale wiodącej hiszpańskiej kancelarii prawnej Uria & Menéndez. Wzięło w nim udział blisko 40 uczestników z prawie wszystkich państw Unii (z wyjątkiem Danii i Grecji); było ono otwarte także dla delegatów adwokatów z krajów kandydujących do członkostwa w UE. Polska – jako największy spośród tych krajów i z racji sąsiedztwa mocno związany z najsilniejszą spośród gospodarek unijnych – była reprezentowana przez delegatkę Naczelnej Rady Adwokackiej. Przedstawiciele dużych kancelarii niemieckich dominowali liczebnie na sali.

Całodniowa narada prowadzona była nader sprawnie przez Prezesa Sekcji Prawa UE w UIA. Jeden z referatów wygłosił Rafael Garcia-Valdecasas y Fernandez, hiszpański sędzia orzekający w unijnym Sądzie Pierwszej Instancji. Swymi uwagami praktycznymi dzielili się także adwokaci pracujący w wielkich firmach adwokackich w państwach zachodniej Europy.

„Green Paper” na temat reformy prawa konkurencji przedstawiony Komisji (z reguły „green paper”, zawierający opcje możliwych rozwiązań, poprzedza „white paper”, w którym proponuje się już jedno, wybrane rozwiązanie, a to z kolei staje się trzonem nowej dyrektywy względnie nowelizacji dotychczasowej) składa się z trzech części. Regulują one kolejno kwestie: jurysdykcji, prawa materialnego oraz procedur. Pierwsza z nich – jurysdykcja – ma w założeniu uprościć system podziału kompetencji pomiędzy ETS (względnie Sąd Pierwszej Instancji) a organy admini-

stracyjne i sądy poszczególnych państw. Celem reformy prawa materialnego z kolei jest wyeliminowanie nadmiaru przepisów, czasami nazbyt drobiazgowych. Poprawki w procedurach mają natomiast przyspieszyć rozpatrywanie spraw – a jest to szczególnie istotne, jeśli zważyć, że około 50% decyzji o fuzjach jest zaskarżanych do sądów.

Obecność sędziego z Sądu Pierwszej Instancji skłoniła wielu specjalizujących się w sprawach fuzji adwokatów do wygłoszenia uwag krytycznych pod adresem tego sądu. Po pierwsze, wskazywali oni na przewlekłość postępowań, biorąc się między innymi z braku sędziów wyspecjalizowanych w tak specyficznych zagadnieniach. Hiszpańscy praktycy postulowali wręcz utworzenie w Luksemburgu odrębnej sekcji sądowej dla rozstrzygania tych spraw – powołując się na pozytywne doświadczenia z własnego kraju. Reprezentanci niektórych krajów unijnych skarżyli się na aspekty polityczne niektórych orzeczeń, promujące interesy przedsiębiorstw niemieckich i francuskich. Zgodnie jednak podkreślano zasadniczą różnicę, oddzielającą praktykę orzeczniczą Unii od jurysprudencji w Stanach Zjednoczonych: silną odrębnością europejską jest bowiem dbałość o interes konsumenta na etapie prewencji, a więc wtedy, kiedy przewidywane skutki połączenia przedsiębiorstw mogłyby mu zagrozić w przyszłości.

W drugiej części spotkania jego uczestnicy referowali rozwiązania prawa konkurencji (w szczególności w kwestii połączeń przedsiębiorstw) w poszczególnych krajach. Nowoczesna regulacja obowiązująca od 2 lat w Polsce wypadła na tym tle całkiem korzystnie. W większości państw Unii obowiązuje – podobnie jak u nas – mieszany system postępowania administracyjno-sądowego. Różnice zachodzą najczęściej nie w warstwie proceduralnej, lecz materialnoprawnej – od strony przesłanek umożliwiających interwencję organów państwa w wypadku niedopuszczalnej prawnie fuzji.

Międzynarodowa Unia Adwokatów jest ogólnosiwiatową organizacją adwokatów, w której dominuje cel nawiązywania zawodowych kontaktów i dzielenia się specjalistyczną wiedzą. Większość seminariów organizowanych pod jej auspicjami ma jednak – z racji ogromnej różnorodności kultur prawnych poszczególnych członków – dość ogólny charakter. Z tym większym zadowoleniem należy odnotować dynamiczny rozwój sekcji prawa unijnego, gromadzącej przedstawicieli palestr z jednego regionu świata i tworzącej tym samym forum dogłębnej analizy szczegółowych aspektów owego prawa.

Ewa Stawicka

Cybercourt – przyszłość wymiaru sprawiedliwości?

W dniach: 25–26 lutego 2002 Rada Europy we współpracy z Uniwersytetem w Pau zorganizowała w Bayonne we Francji seminarium „The Independence of Lawyers”.